

ERARIUS
rationes

1559

Sax C
557

~~Hift: Imperant: c. Sax. 1158~~

~~Heidelberg~~

△ n. 1862

3

Carmen Heroicum
D E B E A T A
MIGRATIONE EX
HAC VITA IN COELVM
FORTISS. HEROIS D. D.
MAVRICII ELECT G. C. DV-
CIS SAXONIÆ,
RECITATVM V. IDVS IVLII
A Iacobo Strasburgo.

VIVIT POST FV-

NERAVIRTVS.

LIPSIAE.

ANNO M. D. LXIII.

IN OFFICINA VOEGELIANA.

ILLVSTRISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO
Augusto, Duci Saxonie, Landgrafio Du-
ringiae, Marchioni Misniæ, & Burg-
grauio Magdeburgensi, Pr. Elect.
&c, Domino suo cle-
mentissimo
S. D.

ARimnestum quendam, cuius grauissima
dicta Stobæus vir accurate diligens & ex-
imie pius, in libris teste Suida ad filium Epimi-
um scriptis, aliquoties citat, interrogatum ab
amicis, quæ maxima hominis bona essent, bene
ac honeste mori, aiunt respondisse. Etsi autem
virile sit hoc & sapiens responsum viri extra
scholam Christianam educati, tamen in illa na-
turæ infirmitate homines, cum humana præsi-
dia vel deserunt omnia, vel ab omnibus dese-
runtur, in eo iam morituri nequeunt respirare.
Nam in hoc vltimo ætatis curriculo quid re-
cte fieri debeat, quid possit laudabiliter, argute
quidem homo Philosophus & scite proponit,
sed neq; veram neq; solidam ijs affert consola-
tionem, qui vel spiritum naturæ reddunt, vel
vitam, quæ fato debetur, pro salute patriæ for-
titer profundunt. Ego, inquit quidam apud
Euripidem, minime mollis aut effœminatus, il-
los qui bene mortui sunt, potius viuere dixe-
rim, quam eos qui viuunt inhoneste. Certa sunt
hæc, & eorum suffragijs iampridem confirma-
ta, qui offensione turpitudinis & comproba-
tione honestatis permoti, ex omnibus præmijs
virtutis, amplissimum esse præmium, gloriam
iudicarunt. Nam hæc externorum bonorum

A 2

dignitas

dignitas magnifica certe est, & recte extollitur,
cum tenebris opponuntur vmbrae, & noctis ob-
scuritas cum crepusculi sublucentis caligine
comparatur: Sed quid est aliud illa illustris &
peruagata in oinnes terras de alicuius recte fa-
ctis opinio, si cum æternis bonis, quæ vere bo-
na sunt, conferatur: nisi adumbrata vanitatis
imago, spectrumq; modo apparens, modo eu-
nescens, & olim cum hæc mundi machina de-
sierit, prorsus desitum? Nam is qui in laude
viuit & laudabiliter moritur inter homines, ni-
si ad hæc ornamenta externæ disciplinæ, inter-
na veræ pietatis exercitia coram deo adiungat:
frustra humanam captat gloriam, cum animæ
perdendæ nullum auertat periculum. Eum igi-
tur & præclare uixisse et sancte mortuum, ideo-
que laudandum esse iudicamus, qui præeunte
fide in agnitione Dei omnes suas curas ad hunc
quasi scopum direxit, vt in vita sua vitam Iesu
Christi, similitudine actionum, quarum imita-
tio diuinitus nobis mandata est, accurate ex-
primat, & in morte, mortem sibi applicet cum
meritis illius ac beneficij vniuersis. Sed hic ob-
strepunt nobis ineptiæ quædam aniles eorum
qui dicunt, mori pie & sancte esse quidem sa-
lutare, sed mori ante tempus, miserum esse atq;
ærumnosum. Si tempus intelligunt, quod est
naturæ, eam frustra incusant, quæ usuram vitæ
non dominium concessit, & commorandi di-
uersorium nobis non habitandi dedit: Si vero
casu quosdam ex conspectu suorum maturius
subtrahi arbitrantur, indulgeant sane suis de-
lirijs arguti nugatores, modo Deum a rerum
guber-

gubernatione non remoueant, qui omnes pilos
 capitis nostri numerat, & sine cuius voluntate
 in terram cadit ne quidem passerculus, auicu-
 larum, quas hic aer fouet, omnium abiectissi-
 ma. Quamcunq; igitur habeat vim carnis, &
 animæ dulce consortium, profecto beati sunt
 qui in hac rerum omnium confusione inter tot
 monstra opinionum spem vitæ æternæ reti-
 nent: beatiores illi, qui vel corporis afflitti, vel
 senij ingrauescentis ægritudine, morti propio-
 res ultimum miseriарum quasi terminum præ-
 uidentes expectant: omnium beatissimi sunt,
 qui in ardentissima fide & inuocatione filij dei
 hanc uitam mortalem cum immortali com-
 mutarunt, propterea quod peccandi periculis
 liberati, in non peccandi securitatem sint con-
 stituti, ut præclare inquit Cyprianus. A cuius
 beatissimi cœtus sempiterna conuersatione,
 nulla unquam inuidorum improbitas, nulla
 improborum maledicentia illustrissimum &
 fortissimum principem Mauricium separabit,
 qui cum maximis laboribus maxima bella
 gessisset, ut laudabilem quasi appendicem rebus
 præclare gestis adderet, halitum uitæ extremum
 generosus heros patriæ potius donare quam
 reseruare naturæ uoluit. Qua autem pietate
 & fidei religiosa constantia migrauerit ex his
 terris in cœlum, testes locupletes sunt nobilissi-
 mi & grauiissimi uiri, qui in acerrima pugna,
 uiolenti conflictus pericula sustinuerunt, &
 post infelicem funesti prælij euentum in castris
 sanctissimæ mortis fuerunt spectatores, cuius
 anniuersaria memoria cum hoc anno uertente

P R E F A T I O.

esset celebranda, ego iussu Magnifici viri D.
Rectoris Academiæ nostræ hunc suscepi labo-
rem & versibus heroicis agonis fere triduani
victoriam & obitum magnanimi ducis, si non
splendide, tamen vere compræhendi. Quæ cum
diuulganda exprimendo viderentur, non de-
bui nulli neque alteri, vel tutelam vel patroci-
nium illorum committere, quam tuæ princeps
illusterrime Augste, clementiæ. Hanc ut filius
Dei quam diutissime seruet incolumem omnes
Scholæ atque Ecclesiæ tuæ ditionis votis ar-
dentissimis mecum exoptant. Amen.

Lipsiæ. V. Idus Iulij Anno saluti-
feri partus M. D. LXIII.

ILLVSTRISS. CLEMEN. T.

S V B I E C T I S S :

Iacobus Strasburgus.

OBITVS D. D. MAV-
RICII ELECT. D. SAX.

D Escribunt veteres heroum bella poëta,
Et laudant alios alij, sua quenque voluptas
Et noua cura trahit, nemo sine vate trophæum
Fixit, ab exuto nemo tulit hoste triumphum
Illustris nullo laudum præcone suarum.

O quoties aliquis vitam cum sanguine fudit,
Et iam procumbens sub captis victima muris
Pro patria moriens, terram pius ore momordit,
Ut quondam grati memorent ea fata nepotes.

Nocturnis aliis curis operisque diurnis
Anxius, ingenium cerebro sudante per omnes
Extrudit venas, diuinæ habitacula partis
Spirituum exiccans fontem, preciumque laboris
Exiguum ingentis, famæ solatia captat.

Sic describendis & agendis rebus, utrinque
Conatu magno dux belli & carminis autor
Desudat, quamvis aliquid memorabile dici
Quām fieri leuius possit, cum pondera factis
Quām verbis insint maiora, nec Hectoras olim
Troia tot egregios, aut fortes misit Achilles
Græcia, quot vates, vatum pater ipse reliquit
Mæonides, quibus illa sequi vestigia curæ est,
Et quos Priamides, ac Pelias hasta fatigat,
Laudari quoties cupiunt, laudare parati.

Sint modo qui recte faciant, meritisque laborent
Vincere, qui profugos homines ingentibus ausis

In sua restituant, & erunt qui carmine semper
 Victuro, memori transscribent omnia famæ.
 Donec erit virtus laudi, laudabitur heros
 Amphitryoniades, clava spoliog, leonis
 Inclitus, & cuius terras odiumque noueræ
 Facta repleuerunt, quæ cum defessa iubendo
 Cederet, ille tamen fuit indefessus agendo.
 Nulla iacet regio, quam non terraq, mariq,
 Attigit, Alcides, oppressis regna tyrannis
 Asseruit, cæsog, dedit loca tutæ latronum
 Agmine, præsidium rebus commune iuuandis.
 Forma triplex Stygi canis, & pastoris Iberi
 Nobile, trigeminū caput est, Stymphalides undæ,
 Busiris violans humano templo cruento,
 Partheniumq, nemus, Lernæis hydra lacunis
 Exitio fœcunda suo, Cacusq, tremendum
 Hospitibus miseris Tiberino in littore monstrum,
 Herculeæ laudis dedit argumenta poëtis.
 Gloria vile bonum non est, si fluxa caducis
 Conferimus. Quoties tenebris opponimus umbras,
 Auroram obscuræ vel prima crepuscula nocti,
 Nec totas tenebras, solidam nec habentia lucem :
 Nil melius virtute, nihil sublimius arte,
 Nomine nil maius, quod rodere fama veretur.
Quid tamen hoc præstat, quid profunt illa sepultis,
 Alterius vitæ si spem simul atque cadauer
 Mors tulit, urna tenet? Certe durabile non est
 Gloriolæ spectrum, mundi sapientia friget
 Æternis collata bonis, adducta tribunal
 Ante Dei rigidum virtus humana laborat.

Quid

D. D. M A V R I C I I.

Quid nunc *Alcides*, terræq; marisq; superbis
Ille triumphator, quo fine nouissimus ægrum
Terminus abripuit, quæspes lethale venenum,
Quod dederat coniunx velut irritamen amoris,
Lenijt? Oetæo nebulosam monte querelis
Impleuit siluam, flammisq; crepantibus artus
Mortales dedit, & deus immortalis haberi
Sperauit, falsa qui relligione trecentos
Credidit esse deos: qui non mysteria norat
Abdita, maiestas cui trina, sed una potestas
Numinis, aut iram fuit aut motura cachinnum.
Multæ tulit, meritisq; nouum sibi condidit orbem,
Sæpe famem passusq; sitim, sudauit & alsit,
Iusticiæ studio, laudisq; cupidine motus.
Vir fuit excellens, fateor. Si turpia rectis,
Si iustis iniusta, bonis mala, falsaq; veris
Opponas, longè superat Tirynthius heros
Busirin, Theseus Scinin infamemq; Procrusten.
Si verò instituas diuinæ examina legis,
Si tacitos lapsus, idolorumq; furores
Exagites, vix vlla dari discrimina fas est.
Quod purū est nostris oculis, quod mūdus honorat,
Ante Deum sordet, nec habet placabile cœlum.
Marmoreo veluti speciosa nitore sepulchra
Apparent, intus conclusa cadavera seruant
Putrida, vermiculis escam, serpentibus ortum,
Ex illo, afflauit quod vipera prima, veneno:
Sic homines foris innocui, vultuq; superbo
Virtutem simulant, intus carnalia viuunt.
Vnde doli, lites, occulta libido nocendi,

A s

Vnde

O B I T V S

Vnde malum, Stygijs quo non sese extulit oris
 Peius, amans rixæ, stipata calumnia nugis,
 Insidiosa, minax, alieno læta dolore.

In nunc, virtutem verbis extolle, Deumq;
 Incusa, quoties absolui fortè latronem,
 Damnari Caiphan audis, legumq; peritos.
 Una salus homini, nullam sperare salutem
 In probitate sua. Virtus hæc sola beatum
 Reddit & acceptum, quam non fiducia vexat
 Cæca sui, quæ nixa fide, quæ freta triumphis
 Victoris Christi, caput obiectare periclis
 Audeat, & iustis pia bella sequatur in armis:
 Quorum finis erit, miseris aut parcere victis,
 Aut tumidos hostes & debellare superbos.

Talis erat, talis pietas & Martia virtus
 In duce Mauricio, quem funere mersit acerba
 Improba funestum quatiens Bellona flagellum.
 Heu lucem, nec iam lucem, qua nobile lumen
 Extingui, & patriam tenebris inuoluere cœpit.
 Hic vir hic aduentu longinqua binominis Istri
 Flumina, Riphæos montes, populosq; niuosum
 Potantes Tanain, lunatisq; agmina peltis
 Terruit, & Geticas tepefecit cœde sarissas.
 Omiseranda dies & deploranda vel hosti,
 Quæ nunc undecimo funesta reuoluitur anno,
 Et memor amissi decoris luctusq; futuri
 Admonitrix, ventura docet, præsentia monstrat
 Damna, nec in priscis annalibus ulla notatur
 Durior, aut patrijs crudelior hora colonis.
 Pandite nunc moestum tristes Helicona puelæ

Pro

D. D. M A V R I C I I.

Pro Clarijs vndis, vestras precor addite nostris
Nunc lachrymas, gemitus vestros, suspiria vestr.
Gloria nulla mihi, sed queritur una voluptas
Humectare genas, querulisq; implere dolorem
Vocibus, &, nequeam si mentes, saxa mouere.
Nam postquā cecidit septemuir & inclitus heros
Mauricius princeps, nil restat amabile vobis:
Mundi delicias omnes, mors illa lepores
Abstulit ex vestro, qui nunc iacet aridus, horto.
Hinc tu, magnificum titulis & honore supremum
Qui geris officium, quem ripa sonantis Elistri
Excipit auspicijs latis, totumq; salutat,
Aurea submittens venienti sceptra, Lycaum,
Victorine nouem decus & tutela sororum:
Tu quos mandasti conatibus annue nostris.
Rege bono populus mitescit, amica voluntas.
Principis, obsequiū trahit & vaga pectora vulgi.
His etiam votis, nostri noua gloria cætus
Heroum soboles, patriæ spes unica gentis
Constantine faue, roseo cui spirat ab ore
Gratia diuinum generose mentis honorem.
Qui mores studijs ornas, & moribus artes,
Illustremq; refers virtutis imagine patrem.
Quo nihil in dubijs bellax Lithuania rebus,
Nil habet excepto nunc magna Polonia rege
Carpathias quā fundit aquas pater Istula, maius.
Vos quoque Musarum partim solatia, partim
Cura, viri meritis celebres, pietate probati,
Doctrina insignes: studijsq; dicata inuentus,
Seu te nobilitant antiquæ stemmata gentis,

Sive

*Siue tuis famam titulis dedit inclita virtus,
Seu te maturæ spes indolis alta reservat,
Attentas nostris aures adhibete querelis.*

*Non hoc præmittam toties audita theatro
Bella domi confecta, foris tentata, nec ingens
Sanguinis eximijs genus, & celebrata parentum
Nomina, quæ priscos commendant omnia reges.
Qualis Alexander, cuius deducit Olympo
Fabula progeniem, cuius victoricibus armis
Succumbens totus terrarum paruit orbis.*

*Hæc bona fortunæ possunt, quia magna putantur,
Laudari: sed cum desertos illa relinquit,
Hæc simul intereunt, nec habent abeuntia certos
Ad dominū reditus. Qui perdidit, omnibus errat
Ludibrium. si quis viuit felicius illo,
Vincit & hostiles insultus: vincitur annis,
Et tandem exuitur moriens splendore caduco.*

*Quid nostros igitur priscis heroibus æquat,
Si nitor in proavis cessat, si pace vel armis
Gloria parta, satis longos non durat in annos?
Cor veri iustique tenax, mens conscientia recti,
Mors pia, respiciens ad solum credula Christum,
Spem contra fidens in spem, mortalibus ægris
Præsidia hæc vitæ duo sunt, duo pharmaca lethi.
Cætera prætereunt, & quæ capit ambitus orbis
Temporibus sese mutant, annisq; senescunt:
Hæc tantum solidæ durant insignia laudis,
Quam non incertæ fraudes, quam nulla vetustas,
Nulla secuturo violentia supprimit ævo.*

Nunc igitur si vestra meas patientia Musas

Ferre

D. D M A V R I C I I.

Ferre potest, sanctæ si non encomia mortis
Mortales verbis offendunt mollibus aures :
Heroëm referam, qui Saxonæ regna potenti
Imperio rexit, factis ingentibus auxit,
Quem tollit pietas, & quæ pietatis alumna est,
In Christum sincera fides ex morte renasci
Iussit, & ætherea victurum in sede locauit.
Propositi caput est & nostri summa laboris,
Hic pius & felix angusti terminus æui
Quo velut exiguo virtus sub limite, tanti
Intercepta viri, florentibus occidit annis.
Dicere Mauricius solitus fuit: Ille meretur
Laudari, pulchrè qui desinit, & bene cœpit.
Laudetur, nomenq; ferat memorabile, vocis
Autor & interpres, sciat hūc gens prisca nepotū.
Principio finis nam conuenit, ultima primis
Respondent, sanctè moritur, qui vixit honestè.
Historiæ seriem non vulgi murmur inertis,
Nec dabit ambiguis quæ crescit fama susurris :
Hi narrent, serosq; ferant hæc fata per annos,
Qui tunc in castris, spectatoresq; fuerunt.
Quos inter, vita grauis & venerabilis ævo,
Iohannes sacris præstans Albinus, & armis,
Tam fidens animi, quam religione probatus,
Mæroris pars prima fuit, cui maxima rerum
Verborumq; fides, neque fallax ille repertus
Antè, sed hunc verè voluit memorare dolorem.
Ille infelcis belli fera castra secutus,
Mauricio, cùm iam medium iectu sauciis aluū,
Impatiens mundi, vite satur, anxia morbo

Lumi-

Lumina suspirans ad cœlum sustulit altum,
 Astitit, ille animæ medicus fugientis in auras,
 Ex scriptis verbog̃ Dei solatia dixit
 Infirmo, magnisq; tulit medicamina curis.
 Tu mihi iuste senex, cuius sine crimine mores
 Commissiq; fuit sine labe professio verbi,
 Testis eris, tecumq; alij, quibus aspera Martis
 Pugna, reseruatis ad publica damna, pepercit.
 Arx antiqua iacet, seu casu, siue latentis
 Consilio fati, quia non caret omne verbum,
 Peina, secuturi uel nomen adepta doloris,
 Vel pœnæ, læsi quam numinis alta potestas
 Serius ad nostros (ò tempora dura) nepotes
 Distulit. Hanc propter, salicū nemus inter opacū
 Muscoso ripam tenuem Linus alluit amne,
 Et veteres celebri meminit de stirpe colonos
 Nunc Angriuarios animis belloq; feroceſ.
 Non hic angustæ fauces, aditusq; maligni,
 Planicies ſed aperta iacet, campiq; patentes.
 Cingit utrung; latus pinu nigra ſilua frequenti,
 Præbet & armorum fraudes, tutiq; receptus
 Effugia, & circa volucrum genus omne ſalutat
 Manè viatores, & lumina ſolis adorat.
 Hic locus aduersas aduerso Marte cohortes
 Accepit primū, florentes ære cateruas
 Et turmas equitum: belli noua cauſa gerendi
 Mauricium impulerat, patriæ pia cura tuendæ.
 Viderat euersas urbes, & collibus arces
 Impositas Mænus, ferro quas efferus hostis
 Eruerat, ferroq; nocens magis haufserat ignis.

Fata

D. D. M A V R I C I I.

Fata propinquabant ad nos tro illa penates,
Et forsan peiora, ruit cum Martius Heros
Pro dulci patria, & sese moriturus in hostes
Coniiciens medios, ingenti stragis aceruo
Infames in honesta fugae dare terga coegerit.
Iam feruens ira, successu laetus inani
Gaudebat, glans missa cauis cum ferrea canis
Loricæ triplices nexus, tunicaeque rigentis
Nigrantiæ tremoras, valido transuerberat ictu,
Ventreque transfixo, turgentis rumpit obesum
Vesicæ, sacrumque altè bibit acta cruentem.
In certum, qua pulsa manu, quo turbine iacta,
Nec se Mauricij iactauit vulnere quisquam.
Victor & ictus erat belli dux hoste fugato,
Mærentes satrapæ castris statuere cruentum,
Alterno corpus librantem debile gressu.
Sæuit & opprimitur læsa globus igneus aluo,
Egressumque petit facilem, cum iussus adesset
Multam manu medica Phœbiæ, salubribus herbis
Chirurgus frustra trepidans, ferrique latebram
Rescindens, digitis aperit vestigia summis.
Et modò sollicitat dextra, modò forcipe prensat
Vrentem scuamque luem, modò pulueris ignem
Sedat frustillis salicum nitroque maligni,
Spongiolaque nigros mollit siccaturque cruentos.
Nulla viam fortuna regit, nihil arte ministrat,
Nil ope naturæ fragilis, medicina vel usus
Proficit herbarum, superat violentia fati
Humanas vires, & quicquid pendet ab illis:
Quid faciat? pugnent ne Deo, fremituue lacestat

Numi-

Nūmina Mauricius? pietas, & sancta virili
 Pectore mens habitās trahit in diuersa sequentē.
 At regni disponat opes, & cætera curet,
 Siqua putet rectè fieri postrema voluntas:
 Mundi delicias irritamenta dolorum
 Cogitet, & fluxis fidat rebusq; caducis?
 Sed pius his minime curis inuoluitur heros,
 Nulla minus trepidum facit & sententia vexat,
 Quām spes incertæ, tutisq; potentia fatis
 Nescia stare diu. Postquam furor aliis inhæsit
 Vulneris, & vires membris solitumq; vigorem
 Abstulit, astantes dictis affatur amicis:
 Spes vitæ fragilis (cuius mihi parua voluptas)
 Nulla mihi supereſt, vulnus lethale videtis,
 Scitis & humanis quæ sit fiducia rebus:
 Ite, sacerdotem notis educite castris,
 Arcanos tutò cui possim credere sensus,
 Et vitæ lapsus delictaq; cuncta fateri
 Ante Deum, veniæ cupidus fidensq; salutis.
 Vix ubi finierat, proceres per lata voluntant
 Atria suspensos gemitus, & voce fatigant
 Sidera, cæde truces implent singultibus agros.
 Nunc execrantur diri commercia belli,
 Nunc hostē infidū, nunc fædera rupta queruntur.
 Nec mora, (qd facerēt aliud?) pars limine primo
 Vestibulum seruat, pars mœsta cubilia circum
 Mollibus obsequijs nil proficientia flentes
 Officia expedient, amor ardet in omnibus idem
 Seruandi dominum, veluti cùm tempore veris
 Sub cœlo miscentur apes, iniuria regem

Signa

D. D. M A V R I C I I.

Siqua premit, dense coëunt, & spicula rostris
Exacuunt, hostemq; vocant, camposq; laceſſunt.
Interea celerans gressum pietate ſenili
Iuſſus adest, & iam tentoria principis intrat
Albinus, flexoq; genu, lachrymisq; ſubortis
Multa gemens, tandem trepidantia ſuſtulit ora:
Quis dolus, aut que te princeps fortissime tantis
Implicituit fortuna malis? tua vulnera poſtquam
Cognoui, iuro, ſimilem mihi nulla dolorem
Fama, nec ad trepidas hunc nuncius attulit aures
Triftior, ipſe Deum, qui cernit in abdita, testor:
Sed diuina trahit quo nos retrahitq; voluntas,
Ire decet, iam certa ſequi nos fata neceſſe eſt,
Et Christi, titulum qui nominis huīus habemus,
Ferre crucem fas eſt, quot in hæc alterna renati
Fœdera iuramus, cum ſacra tingimur unda,
Sanguine mundi eius, mundū qui morte redemit.
Hæc ubi fatus erat veneranda voce ſacerdos,
Auribus arrectis, luctum alto corde prementes
Aſtabant proceres, & quem reſponſa daturum
Credere vix poterant, ex ſtratis tollere corpus
Mauricius potuit, dextramq; tetendit inermem.
Dira lues acuit morbum, patientia nullis
Viēta malis ſuperat, prior & ſpem fronte ſerenat
Dux, referens vultu ſuppreſſi ſigna doloris,
Porrectaq; manu placido myſtem ore ſalutat:
Opportune ſenex, cui cœlum claudere, clauſum
Cui reſerare dedit, melioris conditor æui
Christus, & hæc verbo durat munita poſteſtas.
Si quis peccati furtum molitus inane,

B

In

Inferam differt occulta piacula mortem:
Huic retinere potes culpam culpeq; reatum.
Contritis animis peccata remittere iussit,
Qui pro peccatis mundi fuit hostia factus.
Mors est certa mihi, neq; sera, sed hora propinquat
Ultima, vos mundi spes & fortuna valete.
Sum miser, & fæde cruciant mea pectora sordes,
Quicquid in humana dominatur carne malorum
Id sum passus homo, primæ contagia culpæ
Materiam fontis vitæ mortisq; dederunt.
Aut ego succumbam, minus aut sit durus oportet
Mite Deus numen, nec crimina nostra rigorem
Iudicis admittunt, referens borresco tremoq;
Ni bonus ipse suam flectat moderantius iram.
Sed quæcunq; meum nunc auget caussa timorem,
Hanc Christus, mundi precium nō vile redempti;
Abstulit: hunc habeam, satis est, ut cætera desint.
O mihi præteriti redeat modo terminus æui,
Quàm vellem tristes metuens auertere pœnas
Exosus veteres, commissa piacula, lapsus.
Nunc, quia quē dederāt cursum mihi fata, peregi:
Consiteor peccata tibi, teque illa ministro
Per mortem Christi duram, mihi credo remitti.
Dixerat hæc princeps, & iam suspiria magno
Deducens gemitu, fidei surgentis in altum
Rebus in aduersis, flamas accepit Olympo.
. Iam noua vis maiorg; Deus præcordia tangit,
Iam se mens aperit, trepidiq; angustia cordis
Dilatat tenues contracto in pectore fibras.
Ipse senex etiam sancti mysteria verbi

Perficit,

Perficit, & lætæ iucundus præco salutis
 Imposita dextra, mandantis nomine Christi
 Peccatis veniam, quam dux pius ante poposcit,
 Nunciat, & viuis solatia vocibus addit.
 Ac super his arcana monens, quib. indiga forsan
 Patria. Continuo reliquis secedere iussis,
 Ex satrapis uni, cuius prudentia nota
 Et spectata fides, hæc ipsa negotia mandat,
 Signanda in cartas studio properante fideles.
 Ille manu propria tremulam ter ad ima lituram
 Duxit, & impressit vestigia nota verendi
 Nominis: accepit custodia publica testes
 Postremæ tabulas & hæc suffragia mentis.
 Bis lucem obscuro pepulere crepuscula Phœbo
 Sera, bis inuitos suasit nox humida somnos,
 Ex quo tabifaci fraus improba vulneris autor
 Attulerat tantum luctum tristemque ruinam.
 Iamq; ferebantur medio caua sidera lapsi,
 Et lætas subitura fores prænuncia lucis
 Tentabat, nondum tenebris aurora fugatis:
 Ultima sacratæ Christi conuinia cœnæ
 Dux aude petit, & sanctis accumbere mensis
 Gaudet in extremo crescentis agone doloris.
 Alta fames & anhela sitis non corporis artus
 Arguit exhaustos, animæ vietum illa requirit,
 Postulat hæc potum, præsentibus abdita signis
 Sumpta fide hæc prosunt, viresq; alimenta mini-
 Hauserat ore dapes & pocula sacra trementi (strāt.
 Magnanimus princeps, & mox leuis umbra futu-
 Additus angelicis cum deseret ossa cateruis (rus,

Spiritus, & se se rutilantibus inferet oris :
 Nec mora, contemptor mundi mortisq; futura,
 Spe diues, plenusq; Deo, sic molliter infit :
 Oreuerende senex, cuius præsentia morbi
 Me nunc parte leuat, precor huic accede cubili
 Nunc proprius, teg; aspectu ne subtrahere nostro,
 In Christo moriar, semel hæc mibi certa voluntas :
 Me sine viuifico tantum ne desere verbo.
 Iam fractis si lux oculis abitura nigrescat,
 Aut interclusis vox faucibus hæreat, oro
 Constantis fidei pete non fallacia signa,
 Signa dabo, nutuque animum dicente fatebor.
 Hæc fatus, corpusq; thoro, dextræq; sinistram
 Composuit, falsog; fuit requiescere somno
 Visus, & interdum digitis contingere lectum,
 Comprimere & pectis pendentia fila tapetis.
 Vix importunum, mortis simulachra, soporem
 Ceperat, & celeri vitam pulmone secabat,
 Nocte ubi consumta, motis Pallantias astris
 Purpureas ornata comas properauit ad ortum.
 Læta salutabant reddituri lumina solis
 Mane viatori solamen dulce, volucres.
 Iamq; recrudescens intempestiuæ quietis
 Somnia perturbat dolor, & crudelis ab imo
 Viscere progreditur : cum se per densa sacerdos
 Agmina subuoluens, prope constitit, & simul olli
 Contrectans manibusq; manus, & voce secutus
 Dicentis vocem, diuini plena vigoris
 Rettulit ex sacris docuitq; oracula libris.
 INCLITE DVX, vitæ mox accepture coronam,
 Et

Et visure Deum, si te noua cura remordet,
 Disce pias voces, & pectore conde sub imo,
Quas æterna Dei soboles, quæ fallere nescit,
Quas tibi nunc loquitur: Tanto complexus amore
 Sustinuit mundum Deus hunc, ut amabile pignus
 Traderet unigenum nobis, sua gaudia, natum:
 Ne quis ei credens æterna morte periret,
 Sed fieret vitæ consors, nouus incola cœli.
 Aspice, quid dederit. Patrio de lumine lumen
 Effigiemq; suam, quæ corporis induit ossa,
 Mortales veniens Deus immortalis in auras,
 Dona quibus dedit hæc? mundo: cur hostib. offert?
 Nullus ut intereat: qui tanti muneric vsum
 Percipiunt & soli credentes, absque superbis
 Præsidij operum, non quod pia facta renatis,
 Sed tumidis noceat meriti fiducia vana.
 Fide Deo, Christumq; manu complectere firma,
 Ille tuæ portus vitæ est, spes ille sepulchri.
 Te quoq; ne quando trepidum subsellia turbent
 Horribiles rigidi metuentem iudicis iras,
 Accipe, quæ damnet sententia dicta nocentes,
Quæue tegant iustos umbracula, sanguine Christi
 Illita, iurantis vocem hic meminisse necesse est:
 Viuo ego, viuo, mei si quis mysteria verbi
 Audit, & huic credit, qui me sub luminis auras
 Legatum mundo misit, solatia vitæ
 Abstulit æternæ, nec sistitur ante tribunal,
 Sed mortem superat, lethoq; renascitur ipso.
 Pastor oves ego nosco meas, & noscor ab illis,
 Assuetis ductusq; mei, vocisq; perennem

Doque piam, nullo perituris tempore, vitam.
 Abripiet caulis non hanc violentia prædam
 Ulla meis, dedit hanc, qui res supereminet omnes,
 Ipse pater: nemo, quantumuis improbus ira,
 Ex manibus raptabit ones & ouile paternis.
 His te nunc gregibus septisq; include beatis,
 Pastoris Christi cantus & leta sequentem
 Carmina, tunc fragilis cum te iam vita relinquet
 Dux generose, feres æternæ gaudia lucis.
 Hic dolor & morbi cessant, hic funditus omnes
 Corporeæ excedunt pestes. Nunc illa ferendo
 Est superanda lues, nullum durabile damnū est.
 Sed mansura pios non est effabilis ulli
 Gloria, nec metas rerum neq; tempora nouit.
 Tolle animos, ærumna crucis quos aspera pressit:
 Fortune in solido melioris certa locauit
 Spes illos: mundi domus est spelunca latronum,
 Et loca Christicolis debet præbere diurna,
 Non diurna viris: alijs dat nemo, quod ipse
 Non habet: instabilis cū machina pendeat orbis,
 Hospitia indigenis an hunc dare certa putandum
 Finierat senior, fatis mox debitus heros (est?
 Excepit verbis verba ultima. Quis malus ardor
 Vnendi, lucis quæ tam furiosa cupido?
 Nulla fides hominum, nulla est fiducia rerum.
 Et iam suspirans iam cœlo tarda moratus
 Lumina: Nunquid, ait, vitæ Deus autor, ouantem
 Accipies animā, moribundaq; membra resolues?
 Tolle moras, quid enim prodest differre paratum,
 Et me, si placeat, curis exoluę laborum.

Rursus

D. D. M A V R I C I I.

Rursus adacta lues, & corpore morbus in agro
Cerbrescit, propriusque malum est, & fila legentes
Ultima, maturant posituræ stamina Parcæ.
Vos proceres, Albinus ait, tuq; inclita factis
Nobilitas, & vos fidissima turba ministri,
Ante Deum genibus mecum procumbite flexis,
Ut nostri domini misericordia patientia rebus
Crescat, & in dubio sit victrix illa duello:
Ut sit firma fides, soli parere voluntas
Prompta Deo: seu, quod metuo, siue ipse superstes
Pro patria rursus victos sit iturus in hostes.
Audiat, & pietas hæc est mihi grata, sed addam
Ipse pijs votis ego verba precantia, dixit
Mauricius, vocemque senis trepidante secutus
Voce, Deo supplex magno clamore precari
Cœpit, & erectos ad cœlum tollere vultus.
Continuo manibus trepidos, precibusq; querelam
Miscentes, & humilistratos per castra videres.
Ambiguum, maior fuerit planctusne gementum,
An vocum sonitus, lachrymis oratio, fletus
Singultu, tremulo singultus pectore crescit.
Iam castris fuerant & facta silentia linguis,
Accedens iterum mystes: Sanctissime princeps,
Vis morbi sit quanta, vides, quæ vulneris, inquit,
Ad mortem si te (quod abominor) hora vocaret
Ultima, dic saltem, num mente resederit alta
Non dum transactis dolor aut iniuria rebus?
Irarum nunquid foveas animiq; latentis?
Nil, ait, affectus mihi non natura tenaces,
Sed matus faciles & cor placabile finxit:

B 4

Nec

Nec mihi stat vindex, odio vel saua voluntas,
 Si qua simultatum sunt semina, sponte remitto:
 Hostibus oro meis veniam, veniae indigus ipse.
 Responsum dederat, dicturus plura, susurros
 Murmurat, et tardo lentam trahit ore loquela.

Ingentes iterum cruciatus Parca nouabat,
 Iamque videbatur letho abruptura dolorem,
 Suffundens ori maculas, & balnea pressi
 Frigida sudoris, cum morte gelug, trementem
 Dat sine voce manum satrapis, belloq, probatis
 Nobilibus, comitesq, suos & cara salutat
 Pignora, diuerso planetu nemus omne resultat,
 Et mœstis resonant tentoria lata querelis.
 Hic illos videoas, contra qui tela stetere
 Aspera, nec gemitus sub vulnere signa dederunt,
 Nunc tristes, mollesq, animis, nunc corda liquefūt
 Fortia, nūc tremere ignaros pauor intrat in artus.

Interea nunc his, nunc votis utitur illis,
 Et desiderij solatia vana requirit,
 Iam recubans lecto, notisq, sedilibus, & iam
 Importuna petens subsellia languidus heros,
 Mollia purpureo vix tegmina presserat ostro
 Exoptat rursus, velut ante, recumbere stratis
 Mutatis toties, si forte quiescere posset.
 Excipiunt manibus proceres, gratumq, ministri
 Complectuntur onus, cum se mens colligit ægro
 Undiq, in hospitio, fragilisq, exosa catastam
 Corporis, ætherea gaudet regione morari.
 Conatu in medio tremor ecce per ossa recurrit
 Intima, succedens pallor simul occupat ora.

Iamq,

Iamqz recepturi possum super ostia lecti
 Deficiunt vires, & vox, aciesqz relapsis
 Nuda supercilijs horret, cùm fortè sacerdos
 Spiritibus madidos oculos, obituqz labantes,
 Et gelida venas sub fronte tumescere vidit,
 Protinus exclamat: Deus & pater unice rerum,
 Hec manibus commendo tuis spiracula vitæ,
 Accipe, quā moriens animā tibi debet, & offert.
 Tu quoque iam felix, finem experture malorum,
 Inclite dux, fidei si te prior illa voluptas,
 Aut trahit æternæ nunc ultima cura salutis,
 Da signum, signoqz animum dicente fatere.
 Nec mora, demisit caput, & conamine magno
 Sustulit, & visus linguam est voluisse mouere,
 Nec potuit, presso sacer halitus auolat ore,
 Altaqz diffugiens animæ comes astra petiuit,
 In latos ceruix humeros collapsa resedit,
 Purpureus veluti cum vomere tactus adunco
 Flos cadit, & pallens tristi languescit in agro.
 Dicite vos altæ quercus, alniqz virentes,
 Et tu Line, dolos si te meminisse putandum est,
 Quot nati cecidere ducum, quot in æquore lato
 Cornipedes, fortesqz viros asperrima Martis
 Pugna dedit letho, diuersa per arua iacentes?
 O locus infausti semper certaminis index,
 Campi fumantes, & olentia sanguine prata.
 Nunc olim veniet lustris labentibus ætas,
 Finibus ignarus rerum cùm rusticus illis
 Hanc terram, has ripas ferro molitus acuto
 Grandia nudatis mirabitur arma sepulchris,

Ossaq comminuet duris squalentia rastris.
 Sint alni nudæ ramos, procera bipennis
 Robora deiçiat, sit deficientibus undis
 Linus, seu a palus, deformet canna paludem.
 Tu quoq; purpureo tellus madefacta cruore,
 Frigida tunc letho, præstantia corpora quondam,
 Excipiens, meritam semper dabis improba pœnā.
 Sint tibi perpetui soles, sine nūbibus aër
 Vere nouo, diuturnas itis præduret hiantes
 Agrorum fulcos, tibi non ros educet herbam,
 Non imber iacto producat semine florem:
 Sint tibi matura nubes in messe perennes,
 Et cœlum sine luce nigrum, si copia frugum est,
 Humida tempestas molles suffocet aristas.
 Nam tu præstantes armis, duo fulmina belli,
 Et virtute pares, pulcherrima corpora, Guelpbos
 Vidisti ante senem campis occumbere patrem.
 In te magnanimus ductor Leoburgius heros
 Oppetit, pulchramq; adiit per vulnera mortem.
 In te nobilitas præstantibus inclita factis
 Occidit, infelix miserandæ stragis aceruus.
 In te (cur tantam potuisti ferre ruinam?)
 Mauricius cecidit, violataq; vulnera membra
 Submisit trepidasq; manus, & saucia terga.
 Victorem virtus florentibus extulit annis,
 Oppressit medio in cursu fraus improba victimum.
 O tellus inuisa bonis, patiensq; malorum
 Nec tristes exosa dolos, ô perfida rura.
 Tu cœlum, infames undam diffunde per agros,
 Has ignominias, hoc nostrum dedecus aufer,

Ablue

D. D. M A V R I C I I.

Ablue suffuso dispersos imbre cruores.
Hoc erat hoc certe, si mens non læua fuisset
Armorum sonitus trepido simulatus Olympo,
Armati in cœlo pedites, equitumq; cohortes,
Obuia per raras vexilla volantia nubes,
Fulgura, quæ toties fuerant Ioue dira sereno,
Aut quæ terrebant brumale tonitrua frigus.
Hoc erat hoc certè toties sua lumina Phœbus
Eripiens nostris, aut miro pallida monstro
Obiciens, luctus cum nobis signa futuri
Certa daret, fraudes & operta tumescere bella
Et magnos patriæ motus instare moneret.
Non aliâs ima metuenda voragine tellus
Latius annulas ruptis compagibus oras
Soluit, & undarum fluctus ventosq; minaces
Eiiciens tantum concussa reliquit hiatum,
Hunc florem iuuenum vasto exceptura sepulchro.
Tunc importuna ferali voce volucres
Pugnarunt alis, planctumq; dedere per auras.
Tunc genus obscœnum, belli simulachra gerendi,
Exhibuere canes, acri sub Marte cadentes.
Tunc etiam, cùm nox terras obscura teneret,
Quæ postrema diem matura luce reduxit,
Committi infausto qua debuit omne pugna:
Cornipedum fremitus, brutæq; ferocia gentis
Hinnitus veros imitata, sonantibus aruis
Terruit indigenas & monstro terruit hostes.
Plura dedit luctu pauidas portenta per urbes
Admonitrix natura mali, cladisq; secutæ.
Quæ, si fas esset, poterant monstrare sinistrum

Euen-

O B I T V S

Euentum, & versis staret nunc patria rebus.
 O pietas, & prisca fides, hunc ira dolorem
Quæ tulit? hanc cladem seuam quæ fata dederunt
 Teutonis ora tibi? tu viuo bellica quondam
 Principe Mauricio, tu victrix saepe fuisti,
 Nunc ignaua sedes, nunc te tua pristina virtus
 Deserit, & nulos ostentat, ut antè, triumphos.
 Visa diu nimium felix Germania plange,
 Imperij pars magna tui, spes unica rerum
 Occidit, ô quoties hunc deplorata patronum
 Ante diem, captumq; dolo perisse, quereris:
 Cum lunata gerent, (tenues eat omen in auras)
 Latrones Scythici nostros vexilla per agros.
 Tunc odium, tunc liuor iners cessabit, & ultro
 Optabunt, si non poterunt sperare nepotes
 Mauricum. Peperit praesens fastidia virtus,
 Sed desiderium paritura, vocabitur absens.
 Sunt aliqui lapsus, quos dissimulare proteruus
 Cum dolor inuidia, vel saui dira furoris
 Nesciat improbitas, valeant, nihil ista moramur
Quæ per humū serpunt, ingrate murmura plebis.
Quem laudant hostes, an hūc damnare, decorū est
 Subiectis populis? hunc Misnia nostra tacebit
 Cuius ad Ismarios penetrauit gloria montes?
 Sint muti, quo scung; leuis petulantia lingue
 Armat, & hunc patriæ iuuat infamare parentē.
 Non mirum est, homines leuiter peccare, sed acri
 Peccantes morsu petere & lacerare, malignū est.
 Educat Ægyptus plantas herbasq; salubres,
 Gignendis eadem tellus est apta venenis.

Explicat

D. D. M A V R I C I I.

Explicat hic ramos Asclepias alta sequaces,
Siccaq; frigentes producit gleba cicutas,
Et simul exiguo mors vitaq; crescit in agro.
Sic nihil excellit, quod idem sit criminis expers,
Nulla caret nævo quamuis formosa puella,
Et mala sunt cōiuncta bonis. Ubi maxima virtus,
Insignes ibi sunt lapsus, summisq; negavit
Natura ingenij vitæ sine labe tenorem.
Cur igitur prorsus vacui candore, malorum
Condimus argutas & querimus undiq; caussas?
Cur non, quod possit culpabile forte videri,
Fidus obumbrat amor? num diuulgare querelam
Vnius erroris, tot fortia facta premendo
Dissimulare, pium est? odijs urgere sepulchrum
Quisquis es, & mutos cineres ac rodere famam
Desine Mauricij, quem vita & fata fuisse
Mortalem, virtus ingens & gloria rerum
Arguit heroëm, spes & secura beatum
Cum pietate fides, superas euexit ad oras.

F I N I S.

RECTOR ACADEMIAE LIPSENSIS.

IN omnibus Rebus publicis bene moratis beneg_z constitutis mos fuit laudari eos, qui non dubitarent pro libertate patriæ corpora sua bello obincere, pulchramq_z petere per vulnera mortem. Athenis quidem necesse fuit quotannis recitari contionem, quæ à Platone in Epitaphio exposita est. Platæenes vero, ut scribit Plutarchus in Aristide, annueraria pompa celebrarunt eos, qui fortiter dimicantes contra Mardonium duce Pausania occubuerant. Sed quid Ethnica exempla conquirimus, cum nobis liceat uti exemplis ecclesiasticis? Iosie laudatissimi principis mortem immaturam Ieremias funebri carmine deplorauit. Basilius non solum multos martyres simul laudauit, sed etiam Gordium, Barlaam & quosdam alios nominatim celebrauit. His igitur & similibus exemplis Academia permota constans memoriam conseruat fortissimi Principis Mauricij, Ducis Saxonie Electoris, qui & beneficis fuit erga nostrum ordinem, & nullum officium, nullum certamen, in quo patriæ prodesse posset, intermisit. Cum autem superioribus annis aliquoties res gestæ Illustrissimi Principis partim carmine, partim soluta oratione commemoratae sint, die undecimo Iulij huius anni recitabitur carmen luculentum de beata morte optimi Principis Mauricij, cum rebus ipsis gratissimum, tum grauissimis verbis & sententijs plenum. Quamobrem mandamus omnibus, qui no- stram

stram iurisdictionem agnoscunt, ut dici, cuius pa-
lo ante mentio facta est, hora matutina octaua, in
templo collegij Paulini frequentes conueniant, & vo-
ta sua cum alijs pijs pro salute patriæ & ecclesiæ con-
iungant. Prohibemus etiam seuere discursationes
& alia eiusdem generis, quæ vel recitationem car-
minis, vel preces piorum quoquo modo impedire pos-
sunt. Huic prohibitioni si quis non obtemperabit, is
sciat sibi grauem pœnam propositam esse. Malu-
mus autem studiosos sua sponte facere officium, quam
pœnarum executione in viam reuocari. Prop. Die 9.
Iulij, Anno Christi 1564.

Datum der Entleihung bitte hier ein:

This image shows a blank, lined page from a notebook. The page has horizontal ruling lines and a vertical margin line on the left side. Handwritten text is present in the upper portion of the page. At the bottom, there is a barcode and the text "SLUB DRESDEN".

misc3: digitalized pph:33292

CAM
Oratio

H. S.
15